

Βιβλίο Εργασίας Μαθητή

«Ο Οικονομικός Κώδικας της κυψέλης»

ΕΝΟΤΗΤΑ 1: «ΜΕΛΙ ΩΣ ΝΟΜΙΣΜΑ: ΜΟΡΦΕΣ ΧΡΗΜΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΥΝΑΛΛΑΓΕΣ»

Ονοματεπώνυμο:

ΕΙΣΑΓΩΓΗ – Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΚΥΨΕΛΗΣ

Καλώς ήρθες στον μαγικό κόσμο της κυψέλης!

Σήμερα, ξεκινάμε ένα ταξίδι. Θα γίνεις μέλισσα για λίγο και θα ανακαλύψεις πώς ζουν και εργάζονται χιλιάδες μέλισσες μαζί, σε μια τεράστια οικογένεια. Η κυψέλη είναι σαν μια μικρή πόλη με δικούς της κανόνες, δικό της «χρήμα» και δική της οικονομία.

Γιατί η μέλισσα;

Η μέλισσα είναι ένα από τα πιο έξυπνα και οργανωμένα πλάσματα στη φύση. Κάθε μέλισσα έχει τον δικό της ρόλο, και όλες μαζί συνεργάζονται για να επιβιώσουν. Δεν υπάρχει σπατάλη, δεν υπάρχει τεμπελιά, δεν υπάρχει εγωισμός. **Όλα όσα κάνουν έχουν νόημα και σκοπό.**

Στην κυψέλη, το μέλι είναι το πιο πολύτιμο πράγμα. Είναι η τροφή τους, η ενέργειά τους, το «νόμισμά» τους. Κάθε σταγόνα μελιού είναι αποτέλεσμα σκληρής δουλειάς και έξυπνου σχεδιασμού.

Τι θα μάθεις σε αυτή την ενότητα;

Θα ανακαλύψεις:

- Πώς λειτουργεί το χρήμα στον κόσμο μας
- Ποιες είναι οι διαφορετικές μορφές χρημάτων που υπήρχαν και υπάρχουν
- Πώς κάνουμε συναλλαγές και γιατί είναι σημαντικό να ξέρουμε την αξία των πραγμάτων

Ακριβώς, όπως οι μέλισσες ανταλλάσσουν υπηρεσίες και μέλι για να κρατήσουν την κυψέλη ζωντανή, έτσι κι εμείς, οι άνθρωποι, χρησιμοποιούμε το χρήμα για να το ανταλλάσσουμε με αγαθά και υπηρεσίες.

Ετοίμασε τα φτερά σου και πάμε να ανακαλύψουμε πώς η κυψέλη μάς μαθαίνει για το χρήμα!

Ερωτήσεις Προβληματισμού

Πριν μπούμε στην κυψέλη, για ρίξε μια ματιά στις παρακάτω ερωτήσεις:

1. Τι πιστεύεις ότι είναι το χρήμα;
Απάντηση:
2. Πιστεύεις ότι μπορούμε να ζήσουμε χωρίς χρήματα; Γιατί;
Απάντηση:

Δραστηριότητα 1: Μορφές Χρήματος Διαχρονικά

Το χρήμα δεν υπήρχε πάντα. Στην αρχή, οι άνθρωποι αντάλλασσαν αγαθά. Μετά, αντικείμενα με αξία – όπως το αλάτι ή τα κοχύλια, έγιναν χρήμα. Σιγά σιγά εμφανίστηκαν νομίσματα, χαρτονομίσματα, κάρτες, ακόμη και ψηφιακά νομίσματα.

Διάβασε τις παρακάτω μορφές χρήματος και συμπλήρωσε τα κενά στον πίνακα:

Μορφή	Εξέλιξη	Περιγραφή	Παράδειγμα
Ανταλλακτικό Εμπόριο	9.000 π.Χ. – 3.000 π.Χ.	Ανταλλαγή προϊόντων και υπηρεσιών	Κυνήγι, Ψάρια, εργαλεία, αυγά, κ.λ.π.
Εμπράγματο Χρήμα	3.000 π.Χ. – 7ος αι. π.Χ.	Αντικείμενα με αναγνωρισμένη αξία που χρησιμοποιούνταν ως	Κοχύλια, αλάτι, μέλι, μετάξι, σπάνια μέταλλα, ζώα
Μεταλλικό Χρήμα	7ος αι. π.Χ.	Χρυσά ή ασημένια νομίσματα, εύκολα μεταφερόμενα και αναγνωρίσιμα	Αρχαία ελληνικά νομίσματα
Χαρτονομίσματα	11ος αι. μ.Χ. (Κίνα), 17ος αι. μ.Χ. (Ευρώπη)	Εμφανίστηκαν με την ίδρυση των	Ευρώ, Δολάριο, Γιέν
Πλαστικό Χρήμα	1950 μ.Χ.	Τραπεζικές κάρτες (χρεωτικές ή) που αντικαθιστούν τα μετρητά στις αγορές	Χρεωστική, πιστωτική, προπληρωμένη κάρτα
Ηλεκτρονικό Χρήμα	1990 μ.Χ.	Ψηφιακό υπόλοιπο που μεταφέρεται χωρίς φυσική μορφή	PayPal, e-banking, ψηφιακά πορτοφόλια (apple pay, google pay, κ.λπ)
Ψηφιακά Νομίσματα – Κρυπτονομίσματα	2009 μ.Χ	Αποκεντρωμένα ψηφιακά νομίσματα, όχι εκδιδόμενα από κράτος/κεντρική του τράπεζα, με τεχνολογία blockchain	Bitcoin, Ethereum
Σταθερά Ψηφιακά Νομίσματα (Stablecoins)	2014 μ.Χ.	Αποκεντρωμένα ψηφιακά νομίσματα, όχι εκδιδόμενα από κράτος/κεντρική του τράπεζα, με σταθερή ωστόσο ισοτιμία με κρατικά νομίσματα (π.χ. ευρώ, δολάριο, γεν)	Diem (πρώην Libra)
Κρατικά Ψηφιακά Νομίσματα	2020 μ.Χ.	Εκδιδόμενα από κράτος/κεντρική του τράπεζα	Ψηφιακό ευρώ, Ψηφιακή Σουηδική κορώνα

Στην παρακάτω εικόνα μπορείς να δεις πώς αλλάζει το χρήμα μορφή μέσα στα χρόνια. Είναι η «χρονογραμμή της εξέλιξης του χρήματος».

Είναι σαν ένας χάρτης που μας δείχνει το ταξίδι του χρήματος μέσα στον χρόνο: από τότε που οι άνθρωποι αντάλλασσαν αυγά και ψωμί, μέχρι σήμερα που υπάρχουν ψηφιακά νομίσματα όπως το Bitcoin και το ψηφιακό ευρώ.

Ο πίνακας σε βοηθά να δεις, με μια ματιά, πώς άλλαξε το χρήμα και γιατί οι άνθρωποι έφτιαξαν κάθε καινούργια μορφή.

ΧΡΟΝΟΓΡΑΜΜΗ ΕΞΕΛΙΞΗΣ ΤΟΥ ΧΡΗΜΑΤΟΣ

Ανταλλακτικό Εμπόριο
9.000 π.Χ. – 3.000 π.Χ.

Εμπράγματο Χρήμα
3.000 π.Χ. – 7ος αι. π.Χ.

Μεταλλικό Χρήμα
7ος αι. π.Χ.

Χαρτονομίσματα
11ος αι. μ.Χ. (Κίνα)
17ος αι. μ.Χ. (Ευρώπη)

Πλαστικό Χρήμα
1950 μ.Χ.

Ηλεκτρονικό Χρήμα
1990 μ.Χ.

Ψηφιακά Νομίσματα
2009 μ.Χ.

**Σταθερά Ψηφιακά
Νομίσματα**
2014 μ.Χ.

**Κρατικά Ψηφιακά
Νομίσματα**
2020 μ.Χ.

Δραστηριότητα 2: Ρόλοι και Συναλλαγές στην Κυψέλη

Η δραστηριότητα αυτή θα γίνει στην τάξη. Θα χρησιμοποιήσεις:

Οδηγίες:

1. Σημείωσε τον ρόλο που ανέλαβες:
Ο ρόλος μου είναι:

2. Κατάγραψε τις εργασίες που έκανες και πόσο «μέλι» κέρδισες:

Εργασία	Πόσο μέλι κέρδισα

3. Πόσο μέλι έχεις στο τέλος;

Απάντηση:

4. Αν κάποιος συμμαθητής σου δεν είχε αρκετό μέλι, τι έκανες;

Απάντηση:

Δραστηριότητα 3: Πόσο Κοστίζει;

Η κυψέλη είναι σαν μια μικρή αγορά. Κάθε μέλισσα προσφέρει μια υπηρεσία και παίρνει ανταμοιβή σε σταγόνες μελιού. Σήμερα εσύ θα γίνεις ο «οικονομολόγος της κυψέλης» και θα βάλεις τιμές!

Δες τον πίνακα, σκέψου:

- Ποιοι παράγοντες επηρεάζουν την τιμή;
- Είναι πιο σημαντικό το πόσο δύσκολη είναι η δουλειά;
- Πόσο χρόνο χρειάζεται;
- Ή πόσο μεγάλη είναι η ανάγκη της κυψέλης εκείνη τη στιγμή;

και γράψε πόσες σταγόνες μελιού θεωρείς δίκαιες για κάθε υπηρεσία. Δεν υπάρχει σωστή ή λάθος απάντηση. Σημασία έχει η σκέψη σου.

Υπηρεσία ή Προϊόν	Τιμή σε σταγόνες μελιού
Καθαρισμός κελιού	

Υπηρεσία ή Προϊόν	Τιμή σε σταγόνες μελιού
Φύλαξη εισόδου	
Κτίσιμο νέων κελιών	
Φροντίδα προνυμφών	

Όπως στην κυψέλη, έτσι και στον κόσμο των ανθρώπων οι τιμές δεν είναι ίδιες για όλες τις υπηρεσίες. Εξαρτώνται από τον κόπο, τον χρόνο και την ανάγκη.

Αλήθεια έχεις ποτέ σκεφθεί ποιες δουλειές στο σπίτι ή στο σχολείο θα άξιζαν περισσότερες «σταγόνες μελιού» και γιατί;

Ερωτήσεις Κατανόησης

Απάντησε στις παρακάτω ερωτήσεις:

- Ποια είναι μία λειτουργία του χρήματος;**
 - Να μας διασκεδάζει.
 - Να αποθηκεύει αξία.
 - Να χάνει την αξία του.
 - Να δίνει εξουσία.
- Ποια είναι μία μορφή ψηφιακού χρήματος;**
 - Χρυσός.
 - Νόμισμα.
 - Bitcoin.
 - Μέλι.
- Ποια μέλισσα φροντίζει τα μικρά και μαζεύει γύρη;**
 - Ο Κηφήνας.
 - Η Βασίλισσα.
 - Η Εργάτρια.
 - Ο Φρουρός.

Σκέψου και γράψε:

1. Τι έμαθες σήμερα για το χρήμα;

Απάντηση:

2. Πώς συνδέεται το μέλι με το χρήμα;

Απάντηση:

3. Τι πιστεύεις ότι θα συμβεί αν δεν υπάρχει χρήμα;

Απάντηση:

Για το Σπίτι

Μίλησε με την οικογένειά σου και ζήτησε να σου πουν:

1. Πώς έκαναν συναλλαγές όταν δεν υπήρχαν πιστωτικές κάρτες;

Απάντηση:

2. Ποιες μορφές χρήματος θυμούνται οι παππούδες σου;

Απάντηση:

3. Πώς φαντάζεσαι τα χρήματα του μέλλοντος;

Απάντηση:

Σκέψου Πριν Ξοδέψεις

Συμπλήρωσε τα παρακάτω:

1. Αν είχες 10 σταγόνες μέλι, σε τι θα τις ξόδευες;

Απάντηση:

2. Τι θα έκανες αν ήθελες να αποταμιεύσεις μέρος από αυτές;

Απάντηση:

Συγχαρητήρια! Ολοκλήρωσες την πρώτη σου πτήση στον κόσμο της οικονομίας!

Σήμερα έμαθες κάτι πολύ σημαντικό: το χρήμα δεν είναι απλά χαρτάκια ή νομίσματα. Είναι ένα εργαλείο που μας βοηθάει να ανταλλάσσουμε, να συνεργαζόμαστε και να οργανώνουμε τη ζωή μας, ακριβώς όπως το μέλι στην κυψέλη.

Τι μάθαμε από τις μέλισσες;

Οι μέλισσες μάς έδειξαν ότι:

- Κάθε εργασία έχει αξία
- Η συνεργασία είναι πιο σημαντική από τον εγωισμό
- Το «νόμισμα» (το μέλι) είναι το αποτέλεσμα σκληρής δουλειάς
- Όλες οι συναλλαγές πρέπει να είναι δίκαιες

Τι σημαίνει αυτό για εσένα;

Από τώρα και στο εξής, κάθε φορά που θα χρησιμοποιείς χρήματα, θα θυμάσαι:

- Κάθε ευρώ αντιπροσωπεύει εργασία (δική σου ή των γονιών σου)
- Οι επιλογές σου έχουν σημασία
- Η τιμιότητα και η δικαιοσύνη στις συναλλαγές είναι θεμέλιο μιας υγιούς κοινωνίας

Η κυψέλη σου περιμένει!

Τώρα που έμαθες τα βασικά για το χρήμα και τις συναλλαγές, είσαι έτοιμος/η για την επόμενη περιπέτεια. Στην επόμενη ενότητα, οι μέλισσες θα σου δείξουν πώς να κάνεις έξυπνες επιλογές με περιορισμένους πόρους!

Θυμήσου πάντα: Είσαι μέλος μιας μεγάλης κοινωνίας, όπως η μέλισσα στην κυψέλη. Οι επιλογές σου επηρεάζουν όχι μόνο εσένα, αλλά και τους γύρω σου!